CZU: 341.222:343.343.6:343.575 **DOI: https://doi.org/10.59295/pasfpi2025.06**

PROVOCĂRI LA ADRESA SECURITĂȚII FRONTIEREI DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA URMARE A RĂZBOIULUI DIN UCRAINA

CHALLENGES TO THE STATE BORDER SECURITY OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA AS A CONSEQUENCE OF THE WAR IN UKRAINE

LUNGU Valeriu
comisar-şef,
asistent universitar, Academia ,,Ștefan cel Mare" a MAI,
doctorand, Academia Militară ,,Alexandru cel Bun" a Forțelor Armate,
Chișinău, Republica Moldova,
ORCID: 0009-0001-6257-5438
E-mail: valeriu.lungu@mai.gov.md

Abstract. *The plague of the military action currently being carried out in Ukraine is endangering large masses of the country population. The theater of war, which is still in full swing, is directly attacking the fundamental human right - the right to life. These realities, combined with the flexible attitude and inventiveness of the members of criminal networks, who are interested in obtaining substantial income and are quick to find solutions to the restrictions or repressive actions of the relevant authorities, are factors which favor the maintenance of the illegal migration phenomenon at appreciable levels, which puts considerable pressure on state institutions involved in managing migration flows, border security management and ensuring public order and the rule of law in the Republic of Moldova. The massive migration of refugees contributes to the proliferation of various types of fraud, including customs fraud (smuggling of large amounts of currency, valuables, precious metals, etc.); human trafficking; increased illegal transit of drugs, narcotics and precursors while changing some traditional routes; growing threats centered on trafficking in arms, ammunition and explosives, etc.*

The aim of this article is to highlight the main specific challenges on the Moldovan-Ukrainian border, to emphasize some of their characteristics and to assess their impact on the security of the Moldovan state border in the context of the war in Ukraine.

Keywords: *The Republic of Moldova, border security, illegal migration, illicit drug trafficking, illicit arms trafficking.*

Rezumat. *Urgia acțiunilor militare desfășurate în prezent în Ucraina, periclitează mase largi de populație din această țară. Teatrul de război, încă în plină desfășurare, atentează direct asupra dreptului fundamental al umanității - dreptul la viață. Aceste realități corelate cu atitudinea flexibilă și inventivitatea membrilor rețelelor criminale, interesați de obținerea unor venituri substanțiale, care descoperă rapid soluții la restricțiile sau acțiunile represive ale autorităților de resort, reprezintă factori favorizanți pentru menținerea la cote apreciabile a fenomenului de migrație ilegală, care pune o presiune accentuată pe instituțiile statului an-*

trenate în gestionarea fluxurilor migraționale, managementului securității la frontieră dar și de asigurare a ordinii publice și de drept în Republica Moldova. Migrația masivă a refugiaților contribuie la proliferarea diverselor tipuri de fraudă, inclusiv cea vamală (trecere clandestină peste frontieră a unor sume impunătoare de valută, obiecte de preț, metale prețioase, etc); trafic de ființe umane; amplificarea tranzitului ilegal de droguri, stupefiante și precursori concomitent cu schimbarea unor rute tradiționale; amenințări tot mai pregnante axate pe traficul de arme muniții și explozibili, etc.

Prezentul articol are drept obiectiv reliefarea principalelor provocări specifice la frontiera moldo-ucraineană, evidențierea unor caracteristici de manifestare ale acestora și aprecierea impactului produs asupra securității frontierei de stat a Republicii Moldova, în contextul războiului derulat în Ucraina.

Cuvinte cheie*: *Republica Moldova, securitatea frontierei, migrațiune ilegală, trafic ilicit de droguri, trafic ilicit de arme.

Introducere

Invazia Federației Ruse în Ucraina la 24 februarie 2022 și derularea fazei active a acestui război până în prezent, tinde să devină cel mai important conflict militar în spațiul european de la finalul celui de al Doilea Război Mondial. Urgia acțiunilor militare desfășurate în prezent în Ucraina, periclitează mase largi de populație din această țară și le îndreaptă în căutarea unui refugiu în străinătate. Conform datelor prezentare de ICNUR în Moldova în prezent sunt înregistrați 127 785 de refugiați din Ucraina stabiliți cu traiul, iar 71160 au solicitat o formă de protecție pe teritoriul Republicii Moldova. [1]

Orice război, în special de această intensitate, la care asistăm în Ucraina, este de regulă un element de schimbare politic-militară și social-economică, care condiționează modificări și pe dimensiunea securității naționale. Totodată este necesar a menționa că aspectele de securitate în general, cât și cele ce vizează „securitatea frontierelor", în particular, sunt chestiuni strategice, fundamentale și vitale. [2]

Totodată autorul consideră că asigurarea securității naționale a oricărei țări, inclusiv a Republicii Moldova, începe cu frontiera de stat. Protecția şi încrederea în securitatea frontierei precum și a altor elemente ale spațiului de frontieră este o condiție indispensabilă și totodată cea mai importantă condiție prealabilă pentru asigurarea securității naționale.

Autorul este de acord cu oamenii de știință care concep „securitatea națională" drept stare a societății care asigură protecție şi condiții de realizare a intereselor naționale ale statului, creând premisele necesare pentru dezvoltarea durabilă a acestuia în condiții de pericole și amenințări atât reale cât și potențiale. Se manifestă prin gradul de protecție a intereselor vitale a unui anumit popor, a populației unei anumite țări, în capacitatea societății de a neutraliza/diminua pericolele și amenințările la adresa intereselor naționale și creează condiții pentru realizarea acestor interese.

Astfel, drept amenințări la adresa intereselor naționale, evidențiem pe cele de ordin militar, politic, economic, informațional, frontalier, social, spiritual, de mediu și alte tipuri de securitate. O preocupare aparte constituie securitatea frontierei.

O definiţie oficială a ,,securităţii frontierei ” nu există, dar, în general poate fi înțeleasă ca procesul de identificare a amenințărilor și de preluare a masurilor de protecţie împotriva acestora. În plus, securitatea frontierei este greu de definit, însă poate fi considerat controlul granițelor teritoriale. După cum afirmă T. Stein, securitatea frontierei este înţelesă în prezent ca procesul prin care separarea dintre statelenaţiune este protejat împotriva amenințărilor externe. [3]

Willis consideră ,,securitatea frontierei” drept fundament pentru măsurarea livrării de securitate. El definește ,,securitatea frontierei” drept „un efort de control” ... scopul căruia este cel de a reduce ilegalitatea fluxurilor ilegale și nu limitarea (în mod nejustificat) a fluxurilor legale”. Pentru Willis „fluxul ilegal” înseamnă circulația de intrare și ieșire a drogurilor ilegale, a migranților ilegali, a materialelor și armelor care prezintă amenințări la adresa statului. Decizia de a trece ilegal o frontieră este influențată de mulți factori, inclusiv situații, motivații, percepții și condiții prealabile, atât ale persoanelor care traversează frontiera, cât și ale contrabandiștilor. Acești factori sunt exogeni eforturilor de securitate a frontierei și determină „fluxul potențial” — numărul de oameni sau cantitatea de material care intenționează a trece ilegal frontiera. Acest număr poate fi schimbat prin eforturile de asigurare a securității la frontieră concentrate pe descurajare. [4]

S. Golunov definește securitatea frontierelor ca fiind „o stare de protecție a frontierelor propriului teritoriu împotriva fluxurilor și condițiilor transfrontaliere periculoase care, de regulă, implică o încălcare gravă a integrității teritoriale a statului și a regimului de frontieră stabilit, acceptabilă pentru elita conducătoare și opinia publică a țării respective. Această stare se realizează prin măsuri întreprinse de forțele speciale, responsabile pentru protecția frontierelor și controlul fluxurilor transfrontaliere. [5]

Analizând fenomenul ,,securității frontierei”, R. Hokovsky consideră că termenul „securitatea frontierei” poate fi analizat prin prisma a două sensuri distincte: prima semnificație se referă la un domeniu de politică — un domeniu al cadrului politicii publice și a activităților, inclusiv a controalelor la frontieră, verificările și supravegherea frontierei. Al doilea sens se referă la un obiectiv de politică care urmărește să atingă un anumit nivel de securitate prin activități de frontieră: să elimine amenințările la adresa securității, care ar putea apărea din cauza lipsei sau a deficiențelor în sistemul de securitate a frontierei [6]. Teze similare cu cele înaintate de către R.Hokovsky sunt înaintate și de către cercetătorii R. Wasem, J. Lake, L. Seghetti, J. Monke și S. Vina [7]. În acelașă context se înscriu și tezele înaintate de către H. Willis, Joel B. Predd, P. Davis și W. P. Brown. „ Securitatea frontierei”, conform …reprezintă activitățile cu referire la controale, verificările și supravegherea frontierei statului [8]. Pentru cercetătorii G. Hale și C. Marcotte ,,securitatea frontierei” este menită să reglementeze migrația, să îmbunătățească eficiența gestionării traficului transfrontalier, să asigure respectarea acordurilor comerciale și a reglementărilor aferente, precum și combaterea activităților criminale [9], iar pentru

K. Côté-Boucher „securitatea frontierei" reprezintă limitarea unei serie de mișcări pe care le desemnează ca fiind amenințătoare (de exemplu, refugiați, migranți fără acte, traficul de droguri) [10].

Prezența războiului în imediata vecinătate a Republicii Moldova a dus la creșterea exponențială a interesului față de impactul acestuia asupra securității frontierei Republicii Moldova. Astfel atestăm că criminalitatea transfrontalieră este în continuă evoluție, iar tensiunile care au loc din cauza conflictului armat din Ucraina, provoacă diversificarea și amplificarea fenomenului infracțional la frontiera de stat, generând o vulnerabilitate sporită a acesteia în raport cu potențialul de contracarare a infracțiunilor precum organizarea migrației ilegale, circulație ilicită a drogurilor, etnobotanicelor sau analogiile acestora, traficul ilicit de armament și muniții, traficul ilicit de mărfuri/bunuri etc.

Pentru o mai bună comprehensiune a impactului războiului din Ucraina asupra securității frontaliere a Republicii Moldova, apare necesitatea de a scoate în relevanță principalele aspecte prezente. Desigur, ținând cont de magnitudinea subiectului, nu pretindem să acoperim multitudinea aspectelor implicate, dar le vom puncta pe cele mai importante.

Astfel, în scopul elaborării prezentei cercetări, cât și în scopul reliefării principalelor riscuri prezente la frontiera Republicii Moldova, am apelat la utilizarea unui complex de metode general-specifice de cercetare: metoda analizei și deducției, metoda comparației, metoda web grafică, precum și la aplicarea unui set de tehnici de cercetare empirică pentru a contribui, la dezvoltarea unei înțelegeri asupra conceptului de management al securității frontierei de stat și impactul asupra securității naționale.

În contextul managementului integrat al frontierei de stat pentru evaluarea nivelului de impact al riscurilor este utilizat modelul CIRAM (Modelul comun de analiză de risc integrată). Riscul este definit în CIRAM ca amploarea și probabilitatea unei amenințări care poate afecta gestionarea frontierelor, care va avea un impact asupra securității interne a Republicii Moldova sau asupra funcționării sau securității frontierei acesteia sau care va avea consecințe umanitare. Pe baza acestei definiții a riscului, analiza de risc este definită drept analiză a următoarelor trei componente al cărei rezultat este înregistrat sub forma unei evaluări a riscurilor:

(1) *amenințarea* - este definită ca o forță sau presiune care poate afecta gestionarea frontierei. Se caracterizează prin amploarea/magnitudinea (reprezentarea numerică, a incidentelor, a evenimentelor și activităților care au avut loc și sunt înregistrate în evidențele operative) și probabilitatea sa (gradul de materializare posibilă a amenințării într-o perioadă de timp determinată);

(2) *vulnerabilitatea* - determinată de capacitatea unui sistem de a atenua o amenințare, deci este reprezentată de factorii de la frontiere sau din interiorul Republicii Moldova care ar putea mări sau reduce amploarea sau probabilitatea materializării amenințării;

(3) *impactul*, în cazul în care amenințarea se materializează - definit drept suma efectelor unei amenințări asupra securității interne a Republicii Moldova sau asupra funcționării sau securității frontierei de stat. Impactul poate fi analizat și în termeni de consecințe umanitare. [11].

Cele trei componente nu sunt izolate și nu trebuie evaluate în succesiune. Mai degrabă, fiecare componentă oferă un unghi diferit din care se poate analiza riscul, evaluarea unei componente furnizând informații și idei pentru evaluarea celorlalte două componente.

Emergența războiului din Ucraina, condiționat de invazia Federației Ruse a readus pe masa de discuții problema cu referire la importanța asigurării ,,securității frontierei de stat a Republicii Moldova». Aceasta justifică necesitatea elaborării politicilor de frontieră echilibrate, consolidând astfel securitatea națională a Republicii Moldova.

Fenomenul migrației ilegale ca amenințare la adresa securității frontaliere

Unul dintre factorii majori care au afectat migrația la nivel regional a fost invazia Federației Ruse în Ucraina, începând cu sfârșitul lunii februarie 2022. Această intervenție militară a generat o criză umanitară de proporții, determinând milioane de oameni să părăsească zonele afectate și să caute refugiu în diverse țări din întreaga lume. Războiul din Ucraina a provocat deplasări substanțiale de persoane pe sensul de intrare în Republica Moldova, generând presiune pe comunitățile din prejma frontierei dar și pe autoritățile responsabile de gestionarea eficientă a fluxurilor la frontieră, punând la încercare resursele și capacitățile acestora de a oferi control adecvat la trecerea frontierei, asistență și protecție acestor refugiați. În același timp, această criză a evidențiat importanța cooperării internaționale și a găsirii soluțiilor comune pentru a gestiona provocările migratorii și pentru a asigura respectarea drepturilor fundamentale ale persoanelor aflate în căutarea unui loc sigur și stabil.

În 2024, la frontiera Republicii Moldova au fost documentate 3.923 de persoane depistate în tentativa de a trece ilegal frontiera cu scopul de a migra ilegal, iar 1.372 de persoane au fost documentate pe teritoriul Republicii Moldova pentru intrare ilegală. De asemenea, 15.093 de cetățeni ucraineni au fost înregistrați pe teritoriul Moldovei, declarând că au intrat în țară prin sectorul transnistrean. [12]

Potrivit datelor statistice, în perioada anul 2024 tentativele de trecere ilegală a frontierei de către cetățenii ucraineni au crescut de peste două ori. Mulți dintre aceștia, documentați la ieșirea din Republica Moldova fără dovezi de intrare legală, au declarat că au traversat frontiera pe segmentul „verde” sau prin sectorul transnistrean (aproximativ 80% indicând utilizarea sectorului transnistrean ca segment de trecere). Acest fenomen reflectă o utilizare în creștere a teritoriului transnistrean pentru tranzit. [13].

Odată ce aceste persoane sunt depistate la frontieră, mulți dintre ei solicită azil - o formă de protecție internațională, care le oferă o șansa de a rămâne, temporar,

în siguranță în Republica Moldova. Cu toate acestea, pentru cei mai mulți dintre aceștia, Republica Moldova este văzută doar ca un refugiu temporar și o țară de tranzit către Uniunea Europeană.

Migrația ilegală în Republica Moldova poate fi caracterizată prin prisma unor criterii specifici (după mod, timp și spațiu), prin care se manifestă și se determină amenințările la adresa securității naționale.

În condițiile actuale, Poliția de frontieră a Republicii Moldova se confruntă cu numeroase vulnerabilități care sunt valorificate atât de către migrații ilegali cît și de grupările infracționale transfrontaliere. Printre factorii care determină nivelul de vulnerabilitate putem enumera landșaftul /relieful de frontieră unul propice trecerilor clandestine și rapide a frontierei (fără de obstacole semnificative de origine naturală sau a unora amenajate în plan genistic de către autoritatea de frontieră), amplasarea unor localități urbane/rurale în prejma frontierei (prezența în imediata apropiere a complicilor, arterelor de transport etc), insuficiența echipamentelor și dispozitivelor de depistare preventivă (sisteme fixe și mobile de supraveghere a frontierei de stat, loturi de sisteme fără pilot la bord, dispozitive de detecție și alertă, destinate supravegherii frontierei în condiții latente etc), insuficiența acută a personalului pe unele segmente ale frontierei. Prezența fenomenului corupției în rândurile angajaților autorităților de resort reprezintă o altă piedică asupra eforturilor de combatere a migrației ilegale. Corupția poate facilita trecerea ilegală a migraților sau poate submina alte măsuri de control și prevenire. Totodată este de menționat, că lipsa controlului la frontiera de est a țării (regiunea transnistreană), ce urmează a fi efectuat de către autoritățile constituționale ale Republicii Moldova reprezintă o altă mare vulnerabilitate legată de combaterea migrației ilegale.

Migrația ilegală a cetățenilor ucraineni numită uneori contrabandă cu recruți reprezintă o problemă complexă, implicând nu doar traversarea ilegală a frontierei, ci și un întreg sistem de plăți și transferuri financiare ce operează în umbră. Această rețea clandestină este deosebit de activă în ultima perioada, marcând o creștere alarmantă a numărului de persoane care trec ilegal frontiera, inclusiv prin regiunea transnistreană. [14]

Mecanismul de funcționare al acestei rețele este sofisticat și bine pus la punct. Cetățenii ucraineni interesați de a trece ilegal frontiera descoperă aceste grupări prin intermediul canalelor de Telegram, precum și prin conținut video distribuit pe platforme precum Instagram sau TikTok. [15] Aceasta demonstrează adaptabilitatea și inovația grupurilor implicate, care folosesc tehnologia modernă pentru a-și extinde și eficientiza operațiunile. Într-un alt aspect intrigant al acestui proces, cetățenii ucraineni care participă la migrația ilegală sunt instruiți să șteargă orice urmă digitală a tranzacției și a comunicării cu grupările, odată ce ajung pe teritoriul Republicii Moldova. La cererea expresă a acestor grupuri, ei elimină din telefoanele lor toate aplicațiile și platformele folosite pentru efectuarea plăților, inclusiv conturile descentralizate. Această măsură de precauție este menită să împiedice urmărirea activităților

lor de către autorități și să elimine dovezi potențiale care ar putea fi folosite împotriva lor sau a grupărilor implicate. Prin ștergerea datelor, ei nu doar că își protejează identitatea și activitățile, dar și complică considerabil eforturile autorităților de a urmări și de a descuraja astfel de migrații ilegale.

Datele analizate indică faptul că în acțiunile de facilitare a migrației ilegale pe sectorul de frontieră moldo-ucrainean pentru obținerea resurselor financiare sunt implicați atât cetățeni ucraineni, cât și cetățeni ai Republicii Moldova (preponderent locuitori din imediata apropiere a frontierei de stat). [16]

Impactul migrației ilegale asupra securității Republicii Moldova, poate fi caracterizat la general prin aspectele sociale, demografice, economice și politice din țară. Este demonstrat faptul că migrația ilegală este adesea conectată la alte forme de manifestare a criminalității transfrontaliere (traficul de arme, muniții și explozibili, traficul de droguri, și chiar terorism). [17] Această conexiune poate avea un impact asupra stabilității social-economice a statului și asupra securității naționale prin: tulburarea echilibrului etnic și /sau cultural; incapacitatea autorităților de aplicare a mecanismelor de protecție socială și de sănătate publică; depășirea capacității de absorbție a pieței muncii și implicit, prin bulversarea raportului de forțe dintre structurile de securitate și ordine publică și partea populației orientate spre activități infracționale.

Riscul pe care îl reprezintă amplificarea fenomenului migrației ilegale poate fi reliefat și ca o primejdie sau pericol ce poate atenta la securitatea frontierei, ordinea și securitatea publică sau conviețuirea socială într-o țară, eventualitatea căruia poate fi mai mult sau mai puțin previzibil, iar relaționarea dintre amenințare și vulnerabilitate ne permite evaluarea acestuia și aprecierea nivelului de risc. [18]

În urma analizei informațiilor și estimării amenințării, vulnerabilității și impactului, nivelul de risc al migrației ilegale în Republica Moldova este evaluat ca – MARE. [12]

Traficul de arme și muniții ca amenințare la adresa securității frontaliere

În contextul războiului ruso-ucrainean, pericolul ca în Republica Moldova să fie traficate ilegal arme din Ucraina este unul destul de ridicat. Deși frontiera Republicii Moldova cu Ucraina este foarte bine păzită de autoritățile ucrainene pentru că în regiunea transnistreană se află un contingent de militari ruși, armele ar putea intra din țara vecină atât prin intermediul grupurilor criminale, cât și a refugiaților ucraineni.

Probabilitatea ca în țara noastră să ajungă arme în mod ilicit din Ucraina este foarte mare. Aceste riscuri la frontiera moldo -ucraineană existau și până la invazia Federației Ruse în Ucraina. Astfel conform Raportului de monitorizare septembrie -decembrie 2019 elaborat de Centrul pentru Studii de securitate se menționa că în Ucraina sunt traficate un număr mare de arme ilegale și explozivi ilegali, fapt confirmat de cantitatea mare de arme de foc și muniție ridicate în perioada septembrie -decembrie 2019. Potrivit Parchetului general din Ucraina, fabricarea și transformarea ilegală ale armelor și explozivilor rămâneau la un nivel ridicat în mod continu.

Suplimentar se menționa despre probabilitatea de proliferare a acestora în continuare din cauza conflictului armat aflat în desfășurare din estul Ucrainei și a accesului la aceste arme în zona de luptă. [19]

În contextul analizei situației prezente la frontiera Republicii Moldova, conform datelor oferite de către subdiviziunile IGPF în anul 2024, au fost înregistrate 110 cazuri de trafic ilicit de armament și muniții cu depistarea a 22 arme și 603 cartușe. Comparativ cu anul 2023, constatăm o creștere a numărului de cazuri înregistrate – cu 38%, descreștere a numărului de arme depistate – cu 15% și a numărului de muniții ridicate – cu 59%.[12]

Majoritatea cazurilor înregistrate în perioada analizată au avut loc pe segmentul de frontieră moldo-ucrainean, cu implicarea refugiaților din Ucraina. Analiza informațiilor acumulate denotă că pe teritoriul Republicii Moldova nu operează grupări infracționale specializate direct în contrabandă cu arme și muniții. De regulă, asemenea „afaceri" reprezintă activități conexe la alte acțiuni infracționale (trafic de ființe umane, migrație ilegală, contrabanda cu produse de tutungerie etc.) desfășurate de persoane sau grupuri criminale organizate. Prin urmare, se observă că tendința privind traficul ilicit de armament și muniții pe segmentul moldo-ucrainean este în scădere, cu toate că acțiunile militare pe teritoriul Ucrainei continuă. Aceasta se datorează faptului că oamenii legii verifică strict persoanele care vin din Ucraina în Republica Moldova, iar reprezentanții Ministerului Afacerilor Interne, sunt într-o permanentă colaborare cu Interpol, autoritățile de la Kiev și București pentru a putea combate traficul ilicit de arme.

Potrivit unui raport al Institutului Internațional de Cercetare pentru Pace de la Stockholm (SIPRI) războiul din Ucraina modifică traficul global de armament. În anul 2023 Ucraina a devenit al patrulea importator la nivel global, după India, Arabia Saudită şi Qatar, iar cei mai mari furnizori de arme ai Ucrainei au fost SUA, Germania şi Polonia. Mai mult Ucraina și pînă la declanșarea războiului, dat fiind conflictul militar din regiunile de est, era considerată una din zonele fierbinți în ceia ce privește disponibilitatea armelor de foc și muniției ilegale în Europa. Astfel, luând în calcul cele menționate supra, constatăm că riscul ca din Ucraina în Republica Moldova să ajungă armament militar prin contrabandă este unul destul de proeminent.

Mai mult, fără o politică coerentă de atenuare a riscurilor crimei organizate în rândul veteranilor din Ucraina (în prezent, există peste 1 milion de ucraineni în serviciul militar, dintre care 300 000 sunt antrenați în lupte active) [20], ecoul acestui război se va face resimțit pe o perioadă îndelungată în plan regional, inclusiv la frontiera moldo- ucraineană. Astfel, dacă doar o parte dintre acești veterani vor cădea în activități criminale, impactul asupra societății ucrainene va fi unul profund. Iar riscul legat de proliferarea armelor în Ucraina peste hotare va deveni inevitabil unul constant chiar și după finisarea războiului.

În activitatea de trafic ilicit de armament și muniții sunt utilizate diferite metode de transportare, și anume: folosirea bagajelor personale (bagaj de mână, bagaj de

cală); tăinuirea armelor și muniților în locuri special amenajate sau în părțile constructive a mijlocului de transport; expedierea prin intermediul coletelor neînsoțite.

În baza analizei efectuate, au fost estimate următoarele tendințe privind evoluția traficului ilicit de armament:

1) Riscul traficului ilicit de armament și muniții, inclusiv mărfuri cu dublă destinație (ex.: declararea neautentică a mărfii cu destinație agricolă în loc de destinație militară);

2) Riscul transportării de către persoanele care vin din Ucraina în calitate de trofee sau suvenire a armelor de război, tuburilor de muniție, echipamentelor militare sau componentelor tehnicii de luptă. [12]

Profilurile traficanților de arme muniție și explozivi din Ucraina sunt reliefate de către:

- agenți de aplicare a legii (inclusiv foști agenți) și participanți la Operațiunea de forță comună (OFC) (militari), după încheierea rotațiilor în zonele OFC, precum și foști combatanți (veterani);

- membri ai grupurilor infracționale organizate, inclusiv traficanți /distribuitori de droguri;

- străini (cetățeni ai țărilor din regiunea Caucazului și ai Republicii Moldova). [19]

În urma analizei informațiilor și estimării amenințării, vulnerabilității și impactului, nivelul de risc a traficului ilicit cu armament și muniții a fost evaluat ca – MEDIU. [12]

Traficul de substanțe narcotice, psihotrope și a precursorilor ca amenințare la adresa securității frontaliere

Producerea, contrabanda și comercializarea drogurilor în Republica Moldova rămân activități extrem de profitabile pentru rețelele criminale, care își adaptează rapid strategiile, folosind tehnologii avansate și metode inovatoare de distribuție.

Conflictul armat din Ucraina a avut un impact semnificativ asupra pieței drogurilor din Moldova. Odată cu sosirea refugiaților ucraineni, cererea pentru diferite tipuri de droguri a crescut. Originea principală ale drogurilor sintetice este Ucraina, unde există numeroase laboratoare clandestine.

În anul 2024, subdiviziunile IGPF au înregistrat 36 cazuri de trafic ilicit de droguri cu depistarea a circa 23,2 kg, dintre care: - 12 cazuri în cadrul investigațiilor, cu scoaterea din circuitul ilegal 22 kg de droguri, în valoare aproximativă de 18,5 milioane lei; - 24 cazuri constatate în PTF cu depistarea a cca 1,2 kg de droguri (printre care 6 cazuri au fost transmise conform competenței la Serviciul Vamal). Comparativ cu perioada similară a anului 2023 constatăm o creștere a numărului de cazuri înregistrate cu 24% și cantității depistate de 3,4 ori. Este de menționat faptul că cifra privind cantitatea de droguri reținute nu este exactă din motivul că pentru unele cazuri nu este raportul de constatare tehnico-științifică. [12]

În urma analizei informațiilor și estimării amenințării, vulnerabilității și impactului, nivelul de risc a traficului ilicit de substanțe narcotice, psihotrope și a precursorilor a fost evaluat ca – MEDIU. [12]

În concluzie

Provocările generate de manifestarea la frontiera moldo-ucraineană a fenomenului „contrabandei cu recruți" sunt complexe și se pot reflecta în plan social, economic, politic și de securitate. Astfel atestăm tot mai frecvent la atragerea populației autohtone în activități infracționale (motivată și de un nivel de trai scăzut) ceea ce determină amplificarea criminalității organizate, în special în zonele din proximitatea frontierei. Totodată a generat amplificarea și diversificarea actelor de corupție în care sunt implicați reprezentanți ai instituțiilor statului responsabile de asigurarea securității frontierei și gestionarea străinilor. Situația agravându-se și sub aspect de tergiversare a soluționării cazurilor constatate cu incidență asupra combaterii migrației ilegale și criminalității transfrontaliere, inclusiv urmare a deficiențelor de cooperare manifestată de instituțiile de profil din Republica Moldova și Ucraina.

Gestionarea migrației la nivel național fără un sistem informațional capabil să asigure o sistematizare bine structurată a informațiilor relevante, evidență strictă, asigurând tot odată interoperabilitatea cu alte sisteme similare nu este posibilă. Este necesar să se modernizeze sistemul de colectare a datelor primare și să se centralizeze datele într-un mod profesionist. Acest lucru va permite o imagine mai clară asupra fenomenului migrației și va facilita comparațiile la nivel internațional.

Îmbunătățirea securității la frontieră necesită alocarea de fonduri pentru a spori securitatea la frontieră prin creșterea numărului de polițiști de frontieră, instalarea de camere de supraveghere și alte tehnologii avansate pentru a detecta ilegalitățile la frontieră. În particular, pentru creșterea calității controlului la trecere prin punctele de trecere frontierei de stat, în scopul diminuării riscurilor de trecere ilicită a armelor, muniților și explozibililor; trafic de droguri; valută și articole care fac obiectul fraudei comerciale, devine imperativă dotarea punctelor de trecere cu tehnologii și scanere cu raze X, iar acolo unde acestea sunt prezente să se purceadă la verificarea/scanarea (conform profilurilor de risc) a persoanelor pe sensul de intrare în Republica Moldova venite din Ucraina, inclusiv a bagajelor/mijloacelor de transport pe care le dețin. Considerăm necesar suplimentar a dota angajații IGPF și ai Serviciului Vamal din Republica Moldova cu echipamente tehnice pentru detectarea armelor de foc, a pieselor și a muniției (ex: detectoare de metale staționare și portabile; detectoare portabile de bunuri de contrabandă (densitometru); instrumente portabile cu retrodifuzie de raze X; sisteme mobile cu retrodifuzie de raze X (de tip Mobile Z Backscatter); utilizarea tehnicilor și sistemelor de imagistică tridimensională cu unde milimetrice, etc).

La fel de importantă rămâne a fi dezvoltarea componentei chinologice a Inspectoratului General al Poliției de Frontieră și a Serviciului Vamal, cu ulterioara

antrenare țintită și concentrată a echipelor canine în diverse operațiuni de control la frontieră, desfășurate în conformitate cu recomandările oferite de ofițerii responsabili de petrecerea analizei de risc, dar și urmare a informațiilor obținute în contextul investigațiilor speciale.

Impactul războiului din Ucraina a condus la creșterea semnificativă a presiunii asupra autorităților responsabile de asigurarea securității frontierei, și, în același timp, s-a constituit într-o amenințare la adresa climatului de securitate și stabilitate în Republica Moldova.

Pentru a gestiona adecvat riscurile generate de războiul din Ucraina, este necesar să alocăm resursele necesare și să creștem capacitățile adecvate de răspuns la provocările existente și celor de perspectivă, demonstrând un nivel înalt de reactivitate. Asigurarea securității frontierelor poate fi realizată prin reducerea vulnerabilităților statului în interiorul țării, dar și prin prevenirea și diminuarea amenințărilor direct la frontieră.

Bibliografie:

1. UNHCR **S**ituația refugiaților din Ucraina [accesat la 02.04.2025]. Disponibil: https://data.unhcr.org/en/situations/ukraine?_gl=1*kjb2t*_gcl_au*MzY4OTA4MzY2LjE3NDQxNzY5NDk.*_rup_ga*MTQ0Mzc5NDU3MS4xNzQ0MTc2OTQ5*_rup_ga_EVDQTJ4LMY*MTc0NDE3Njk0OS4xLjAuMTc0NDE3Njk0OS42MC4wLjA.*_ga*MTQ0Mzc5NDU3MS4xNzQ0MTc2OTQ5*_ga_YM3N62XTTL*MTc0NDE3Njk0OS4xLjAuMTc0NDE3Njk0OS42MC4wLjA.
2. Carnero E. I. Apuntes sobre la seguridad fronteriza en la frontera Mйxico-Estados Unidos ante la movilidad humana y desde el paradigma de la seguridad humana. [accesat la 02.04.2025]. Disponibil: https://www.scielo.org.mx/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0187-2. 73722021000100101
3. Stein T. N. Border security: a conceptual model of complexity. [accesat la 02.04.2025]. Disponibil:chromeextension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://apps.dtic.mil/sti/tr/pdf/ADA621756. Pdf
4. Henry H Wilis - Using Pattern Analysis and Systematic Randomness to Allocate U.S. Border Security Resources [accesat la 28.02.2025]. Disponibil https://www.jstor.org/stable/10.7249/j.ctt3fgzws
5. Голунов С. Безопасность пограничных пространств // Международные процессы. – 2007. – № 2. – URL, [accesat la 22.02.2025]. Disponibil: http://www.intertrends.ru/fourteen/003.htm
6. Hokovsky R. The Concept of Border Security in the Schengen Area. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://cejiss.org/images/4_article.pdf
7. Wasem R. E, Lake J., Lisa Seghetti L., James Monkej and Vina S. Border Security: Inspections Practices, Policies, and Issues, The Library of Congress, 2004, pp. 10–25. [accesat la 02.04.2025] Disponibil: https://www.researchgate.net/publication/235126457_Border_Security_Inspections_Practices_Policies_and_

Issues/link/5a7f4e86aca272a73768224a/download?_tp=eyJjb250ZXh0Ijp7ImZpcnN0UGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIiwicGFnZSI6InB1YmxpY2F0aW9uIn19
8. Willis, Henry H., Joel B. Predd, Paul K. Davis, and Wayne P. Brown. Measuring theEffectiveness of Border Security Between Ports-of-Entry." RAND Technical Report, 2010. [accesat la 02.04.2025] Disponibil: https://michaeljdear.com/wp-content/uploads/sites/18/2020/06/Dear-INFRASTR-of-OCC-1-1.pdf
9. Hale G., Marcotte C. Sécurité à la frontière, commerce et facilitation des déplacements, Vol.7, No. 1, août 2010, Page 7, [accesat la 22.02.2025]. Disponibil: https://www.researchgate.net/publication/345161122_Securite_a_la_frontiere_commerce_et_facilitation_des_deplacements
10. CÔTÉ-BOUCHER K. The diffuse border: Intelligence-sharing, control and confinement along Canada's smart border. Surveillance and Society. [accesat la 26.02.2025]. Disponibil: https://ojs.library.queensu.ca/index.php/surveillance-and-soci
11. CIRAM_Brochure_2023_RO_final.pdf
12. Nota de activitate a Inspectoratlui General al Poliției de Frontieră pentru perioada anului 2024, [accesat la 22.02.2025]. Disponibil:https://www.border.gov.md/files/images/docs/2019/Raportul%20de%20activitate%20al%20IGPF%20pentru%20anul%202018%20%20%20%20.pdf
13. Balcan Insight - Telegram, Crypto and Corruption: The Ukrainian Men Fleeing the Military Call-Up,[accesat la 28.02.2025]. Disponibil: https://balkaninsight.com/2024/12/18/telegram-crypto-and-corruption-the-ukrainian-men-fleeing-the-military-call-up/
14. VSquare - The smuggler's tale: "Saving lives is my mission, I Ghange $ 4,500 per life [accesat la 28.02.2025]. Disponibil: https://vsquare.org/smugglers-conscription-draft-avoidance-war-ukraine/
15. Sky News- Russia-Ukraine war: 'They aren't ready to die' - the smuggler charging thousands to escape army conscription, [accesat la 28.02.2025]. Disponibil: https://news.sky.com/story/russia-ukraine-war-they-arent-ready-to-die-the-smuggler-charging-thousands-to-escape-army-conscription-13112262
16. South China Morning Post - Ukraine steps up campaign to stop young men fleeing military draft, [accesat la 28.02.2025]. Disponibil: https://www.scmp.com/news/world/russia-central-asia/article/3294321/ukraine-steps-campaign-stop-young-men-fleeing-military-draft
17. The Washington Post - As mobilization rules kick in, some Ucrainian men pay to flee [accesat la 22.02.2025]. Disponibil: https://www.washingtonpost.com/world/2024/07/17/ukraine-mobilization-draft-dodgers-russia/
18. Abc NEWS - Ukraine's desperate need for soldiers spurs exodus of young men [accesat la 22.02.2025]. Disponibil: https://abcnews.go.com/International/ukraines-desperate-soldiers-spurs-exodus-young-men/story?id=112441257

19. Illegal Trafficking And Use of Weapons. Monitoring Report September-December 2019. Center for Security studies, p.12-13
20. Global Initiative against Transnational Organized crime (GI-TOC) - Amid Ukraine's ongoing conflict, a critical issue demands attention: the lack of a strategic veterans' policy to cope with the large numbers of Ukrainian military personnel who will demobilize at some point in the future. Without an effective policy, the risks of veterans being exposed to various forms of organized crime may increase. [accesat la 28.02.2025]. Disponibil: https://globalinitiative.net/analysis/mitigating-organized-crime-risks-among-veterans-in-ukraine/